

Zienswijze voor NRD Ruimte voor Defensie.

11-feb-2024

Graag geeft de fractie van Leefbaar Zeewolde haar zienswijze op de NRD-programma Ruimte voor Defensie.

Item /1/ t/m /10/ heeft betrekking op het document *Definitief | 15 december 2023 | Notitie Reikwijdte en Detailniveau Nationaal Programma Ruimte voor Defensie*.

Item /11/ en /12/ hebben betrekking op gerelateerde omstandigheden binnen de gemeentegrenzen van Zeewolde waar we als volksvertegenwoordigers onze rol vervullen. Leefbaar Zeewolde is in de gemeente Zeewolde de grootste politieke partij en heeft met 10 van de 19 zetels de meerderheid in de raad.

/1/

Met referentie aan 2.1. pagina 9/124.

“De procedure van een milieueffectrapportage (mer2) is bedoeld om het milieubelang vroegtijdig en volwaardig in de plan- en besluitvorming in te brengen. Een mer is altijd gekoppeld aan een ruimtelijk besluit, bijvoorbeeld een omgevingsvisie, een programma, projectbesluit of omgevingsplan. Of en zo ja welke verplichtingen gelden ten aanzien van een mer is vastgelegd in Afdeling 16.4 van de Omgevingswet en bijlage V van het omgevingsbesluit”.

In de ‘Omgevingsvisie gemeente Zeewolde’ die in december 2023 door de raad van Zeewolde is vastgesteld, is voor de locaties Spiekweg en Gooiseweg vastgelegd dat deze gebieden bestemd zijn voor agrarische activiteiten in combinatie met recreatieve functie en waarden. Locatie Oosterwold 2 heeft een agrarische bestemming en zal in de toekomst ontwikkeld worden in lijn met Oosterwold 1. Op geen enkele wijze is het mogelijk om binnen deze Omgevingsvisie een nieuwe kazerne waarvan 350 hectare bestemd wordt aan bebouwingen accommodaties op deze locaties te ontwikkelen. Defensie claimt de gebieden als locatie voor een nieuwe kazerne en gaat daarmee voorbij aan de vastgestelde Omgevingsvisie. De MER (Milieu Effect Rapportage) zou inzichtelijk moeten maken hoe de vastgestelde Omgevingsvisie zich verhoudt tot de wens voor een nieuwe kazerne en op basis van welke wetgeving, regels en argumenten, de Omgevingsvisie van Zeewolde terzijde kan worden geschoven.

/2/

Met referentie aan 2.1. pagina 9/124.

“2.2 Een mer-procedure resulterend in het MER is een belangrijk hulpmiddel om de gevolgen voor de fysieke leefomgeving op een volwaardige manier mee te wegen bij de uiteindelijke besluitvorming”.

De gebieden die door Defensie zijn aangemerkt als mogelijke voorkeurslokatie voor een nieuwe kazerne en hierboven benoemd bij punt /1/ is bij alle drie agrarische grond van hoge kwaliteit voor akkerbouw en veeteelt. Deze gebieden zijn schaars in Nederland en belangrijk voor de voedselbehoefte van ons land waar het inwoneraantal in de komende decennia met miljoenen zal toenemen. Het kwijtraken van een dergelijk gebied ten gunste van Defensie en ten nadele van het algemeen volksbelang van voedselzekerheid behoeft een

nauwkeurige analyse en zorgvuldige afweging. Vanwege duurzaamheid, het terugdringen van stikstof en methaan uitstoot en klimaatverandering is er immers behoefte aan behoud van agrarische grond om de algehele intensiviteit van de huidige landbouw per oppervlakte te kunnen laten afnemen. De MER zou een onderzoek moeten bevatten wat de gevolgen kunnen zijn van het verlies van deze gronden voor voedselproductie.

/3/

Met referentie naar pagina 63/124.

De mogelijke komst van een nieuwe kazerne op de locatie bij de Spiekweg heeft een grote en negatieve impact op het bijzondere landschap dat deze streek kenmerkt. Het terrein van 500 hectare beslaat een landschappelijk unieke afwisselende samenstelling van bossen en boerderijen die op een harmonieuze manier met elkaar verbonden zijn. Het landschap combineert robuuste natuur met een hoge biodiversiteit en waardevolle landschapselementen van agrarische cultuur. Inwoners van Zeewolde voelen zich betrokken bij dit landschap dat zich onderscheidt van de Zuidlob waar bossen langs de randen aanwezig zijn en het middengebied waar graan en gras zich afwisselen. Het verlies van dit landschap zal de natuurbeleving en de mogelijkheden tot genieten van de natuur en landelijk gebied dramatisch doen afnemen. De MER zou een passage moeten bevatten wat het effect van zo een ingrijpende verandering op de lokale maatschappij en het welbevinden zal zijn. Daarbij zou de MER duidelijk moeten maken dat als een uniek landschap verloren gaat en niet valt te compenseren waarom dan het belang van een nieuwe kazerne overstijgend is en het lokale landschap van grote maatschappelijke waarde daaraan ondergeschikt is.

/4/

Met referentie naar pagina 65/124.

Selectie criterium Benodigde Omvang.

Bij de omvang van de nieuwe kazerne met grondbeslag van 500 Hectare wordt gesteld dat minimaal 350 hectare buiten het NNN ligt. Het NatuurNetwerkNederland voor provincie Flevoland heeft dit vastgelegd in de Omgevingsverordening Flevoland en EHS Ecologische HoofdStructuur.

De voorlopige voorkeurslokatie voor de nieuwe kazerne nabij de Spiekweg ligt in de EHS waarvan naar schatting 150 hectare is aangemerkt als NNN. Echter het feitelijke NatuurNetwerk houdt zich niet aan de groene vlakken zoals getekend in het kaartje. Het daadwerkelijke NatuurNetwerk is daarmee groter dan de 150 hectare en zal praktisch bijna het hele gebied beslaan. Temeer omdat dit gebied bijdraagt aan de overgang/verbinding met 'het oude land'. De MER moet daarom ook buiten de afgekaderde kaart-grenzen van het NNN kijken en beoordelen wat de daadwerkelijke inwerking op het NatuurNetwerk is.

/5/

Met referentie naar hoofdstuk 4.2.2. pagina 21+22/124.

Het vormen van een nieuwe kazerne en concentratie van verschillende diensten biedt tal van voordelen aangemerkt als 'multidomein benadering'.

"Hiermee wordt de slagvaardigheid versterkt, stellen we onze medewerkers in staat een

diverse loopbaan bij Defensie op te bouwen zonder veel verplaatsingen. Het maakt ons personeel goed opgeleid en bekwaam en schept rust en stabiliteit voor zowel personeel als het thuisfront, wat bijdraagt aan het behoud van ons personeel. Door gericht te investeren in concentratie van de ondersteunende eenheden wordt de inzetbaarheid voor de hoofdtaken van Defensie vergroot. Bron: NAVO, Defence Planning Capability Review, 2021-2022”.

De MER zou moeten onderzoeken;

1. In hoeverre de concentratie van de verschillende diensten als ‘multidomein benadering’ een overstijgende waarde heeft, waar aaneengesloten ruimte nabij de Randstad juist schaars is en daarmee de rechtvaardiging voor een nieuwe kazerne op één locatie moet worden onderbouwd.

2. En onderzoeken welke onoverkomelijke nadelige gevolgen er optreden als de aaneengesloten ruimte verspreid is over verschillende kleinere locaties op bereikbare afstanden.

/6/

Met referentie naar pagina 59-64 /124.

Gesteld wordt dat Defensie een groot aantal vacatures te vervullen heeft en deze makkelijker te vervullen zijn als de diensten in dezelfde regio of zelfs in één nieuwe kazerne samengebracht zijn. Op zich zou men kunnen denken dat de geconcentreerde grootschaligheid aantrekkelijk of aantrekkelijk kan zijn, maar dit is wel afhankelijk van meerdere aspecten zoals bereikbaarheid, beschikbaarheid van woningen, ontspanning, etc. De MER zou inzichtelijk moeten maken hoe het vervullen van vacatures zal verbeteren als de concentratie van verschillende Defensieonderdelen worden samengebracht op één locatie, ten opzichte van de situatie als de verschillende Defensieonderdelen niet op dezelfde locatie zijn, maar op bereikbare afstanden van elkaar waardoor de behoefte aan een groot ruimtebeslag beter inpasbaar is.

/7/

De bereikbaarheid van een eventuele locatie van de nieuwe kazerne met een capaciteit van 5000-7000 personeelsleden is van groot belang (mogelijke zoeklocaties Spiekweg, Gooiseweg of Oosterwold).

De MER moet inzicht verschaffen hoe de bereikbaarheid van de nieuwe kazerne gaat worden en wat het effect zal zijn op de omliggende gebieden (straal van bijvoorbeeld 50 kilometer) en de aanwezige infrastructuur (wegen, OV-verbindingen, etc.) als dit gerealiseerd is. Is het effect van de nieuwe kazerne hierop negatief dan zal moeten worden aangegeven hoe de negatieve effecten worden gecompenseerd. Daarbij moet inzicht worden gegeven in de kosten, planning en de te doorlopen procedures om die compensatie uit te voeren.

De effecten op de bereikbaarheid van de omgeving moeten per locatie benoemd en bepaald worden en worden meegenomen in de overwegingen.

/8/

De maatschappelijke behoefte om wonen en werken in de nabijheid van elkaar te realiseren is een zwaarwegend maatschappelijk gegeven.

De MER zal duidelijk moeten maken in hoeverre het voor Defensie-personeel van belang is om dicht bij hun werk-locatie te wonen. Met de komst van een nieuwe kazerne met 5000-7000 personeelsleden (mogelijke zoeklocaties Spiekweg, Gooiseweg of Oosterwold) zal er extra ruimtebeslag nodig zijn voor de bouw van woningen. De vraag is of die ruimte in de nabijheid van de nieuwe kazerne er wel is. De drie benoemde voorkeurslocaties liggen midden in een landbouwgebied en op geruime afstand van bestaande dorpen en steden. Dit heeft grote effecten op de (auto)mobiliteit en de (beperkt) aanwezige nieuwbouwlocaties voor woningen.

De MER moet daarom voorbij de 'Ruimte voor Defensieplannen' inzichtelijk maken wat de effecten zijn voor het ruimtebeslag en de mogelijkheden voor het bouwen van nieuwbouwwoningen in de nabijheid van de nieuwe kazerne.

/9/

Met referentie naar pagina 65-67/124.

Zoekgebied voor extra grootschalige Munitieopslag.

Binnen de gemeentegrens van Zeewolde is een zoekgebied aangewezen voor extra munitieopslag. Het middelpunt is gelegen in de knik van de Karekietweg/ Gooieseweg en langs de Hoge Vaart. Het gebied is agrarisch gebied met van toepassingen zijnde recreatieve waarden. Beroemd is het Hans en Grietje pannekoekenhuis met het Harderbos.

De vrije ruimte met rust, ruimte en groen verhoogt de aantrekkelijkheid van dit gebied vanuit toeristisch en recreatief aspect.

De MER zou inzichtelijk moeten maken waarom de komst van een grootschalige munitieopslag van 70 hectare + 35 hectare op deze lokatie van overstijgende waarde is ten opzichte van de schaarse mogelijkheid voor toeristische activiteiten in de nabijheid van de Randstad en het verlies van agrarische gronden.

Ook willen wij meegeven dat alle wegen naar deze locaties voor munitie één of meer bruggen bevatten. Deze infrastructuur is dus kwetsbaar. Door 6 bruggen uit te schakelen is Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor het munitiedepot praktisch onbereikbaar. Door de twee overige bruggen uit te schakelen raken Oostelijk en Zuidelijk Flevoland geïsoleerd van de rest van Nederland en zullen bijna een half miljoen Nederlanders op zichzelf worden teruggeworpen.

Om munitie opslag grotendeels aan het zicht te onttrekken kan mogelijk gekozen worden om dit grotendeels ondergronds te doen. De hoge grondwaterstand ten opzichte van de omgeving maakt dit welhaast onmogelijk omdat verdieping-bunkers op dit grondwater zullen gaan drijven of zakken. Om dit tegen te gaan zijn zeer kostbare oplossingen nodig. De MER zou inzichtelijk moeten maken welke constructieve afwegingen en oplossingen moeten worden gemaakt voor de daadwerkelijke realisatie van een dergelijke munitieopslag.

/10/

Met referentie tot pagina 71-77/124

Nieuw terrein voor oefenen en trainen met explosieven. (springterrein) zoekgebied.

(mogelijk ook van toepassing op een nieuw oefendorp, drones, laagvliegen, helikopter

landingsplaatsen)

In de opstelling van Defensie en haar zoektocht naar ruimte voor uitbreiding en activiteiten lijkt het dat Flevoland en gemeente Zeewolde als witte vlek in de aandacht staat; daar waar ruimte in overvloed is.

De witte vlek bestaat niet. In vergelijking met de bebouwde ruimte van Almere en de Randstad is er meer agrarische grond waardoor de bevolkingsdichtheid lager is. Men moet zich realiseren dat de diverse Rijks-opgaven, geprojecteerd op het grondgebied van gemeente Zeewolde elkaar raken en overlappen, dus onderling effect op elkaar hebben en daarmee ook op de bestaande actualiteit. (Lelystad Airport-vliegroutes, nieuwe 380KV route, datacenter capaciteit bij A6, Nieuwe kazerne, Woningbouw opgaven etc.) In het onderzoek van de MER zullen daarom al deze opgaven en ontwikkelingen waaronder ook dit nieuwe terrein voor oefenen en trainen met explosieven integraal moeten worden beoordeeld.

/11/

Tijdlijn

Met deze zienswijze willen we ook aangeven dat Defensie zich moet houden aan de opgegeven tijdlijn. Inmiddels zitten 70 boerenbedrijven al geruime tijd in onzekerheid.

/12/

De informatievoorziening over deze ingrijpende plannen is te weinig.

De betrokken boerenbedrijven zijn meermaals benaderd, de andere meer dan 23000 inwoners van Zeewolde hebben van Defensie alleen plannen kunnen lezen in de media. Ook de ondernemers in de toeristische en recreatieve sector langs de Veluwe Randmeren hebben van Defensie nog niets gehoord.

In het kader van Participatie en draagvlak verzoeken we Defensie om meer werk te maken van de informatievoorziening en de mogelijkheden tot inspraak. Er is nog geen enkele informatieavond in Zeewolde gehouden die voor alle 23000 inwoners toegankelijk is geweest.

De webinar op 16 januari jl. over de plannen was een goede eerste stap, maar hiermee is de informatievoorziening naar inwoners in de directe omgeving naar ons inzicht onvoldoende. Veel punten en vragen zijn nog onbeantwoord gebleven.

Kan Defensie aangeven hoe het participatie traject verder is ingericht, hoe dit in de tijdlijn van het project loopt en hoe dit er voor de betrokken partijen uit ziet?

Het Participatie-PlanMER en NPRD is hierin te vaag. Het moet niet alleen "zenden" zijn, daar lijkt het nu vooral op.

Defensie heeft met de grootte van meerdere zoekgebieden ook meer mensen in onzekerheid gebracht. Er is behoefte om de zoekgebieden en de omvang te beperken.